

DREPTUL

LEGIslaTİUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechi 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentzii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul post

SUMAR

Moartea lui Ion Cezărescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Curtea de apel din București, secțiunea I*: Constantin G. Lăzărescu și alții cu Moștenitorii defunctului I. G. Cantacuzino.

Tribunalul Ilfov secțiunea IV: Epitropia Bisericei Malcași (Tesalia) cu Zoe D. Frangulea.

JURISPRUDENȚA STRAINA. — *Casația Franceză*. — Observațiune de S. R.

MOARTEA LUI ION CEZĂRESCU

Aflăm cu adâncă părere de rău moartea confratelui nostru Ion Cezărescu, întâmplată eri Vineri, 19 Aprilie, la orele 2 p. m., după o scurtă suferință.

Doctor în drept dela Paris, I. Cezărescu a fost un avocat cu renume și s'a distins în lupta pentru drept nu numai la bară, înaintea instanțelor judecătorești, dar și pe terenul literaturii juridice unde ca juriscult a isbutit să dea autoritate opiniunilor ce a emis și să le facă a fi ținute în seamă. A publicat numeroase articole și adnotațiuni în coloanele *Curierului Judiciar*, care perde într'ânsul nu numai pe primul său redactor, dar și un colaborator foarte prețios.

Activitatea lui I. Cezărescu s'a manifestat și în viața publică ca membru al partidului liberal. A luat câtva timp parte la administrarea afacerilor comunale ca prim-ajutor de primar al Capitalei, atrăgându-și simpatii numeroase și impunându-se prin simțul său de dreptate și legalitate respectului și admirațiunii tuturor.

Moartea l'a răpit fără vreme. El lasă în urma sa amintirea unui om de bine, și noi toți nu avem de cât cele mai sincere regrete pentru un confrate care a cinstit așa de mult profesiunea noastră.

Dreptul.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 18 Februarie 1913

Președința d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

Constantin G. Lăzărescu și alții cu Moștenitorii defunctului
I. C. Cantacuzino

ESIRE DIN INDIVIZIUNE. — LICITAȚIE PUBLICĂ. — ORDONANȚĂ DE ADJUDECARE. — TRANSCRIERE. — ART. 567, 689, ȘI 696 PROC. CIVILĂ.

ESIRE DIN INDIVIZIUNE. — LICITAȚIE PUBLICĂ. — ORDONANȚĂ DE ADJUDECARE. — EFECT RETROACTIV. — DEPUNEREA PREȚULUI. — ART. 567, 689 ȘI 696 PROC. CIVILĂ.

APRL. — ARENȚI CERUTE ÎN URMA JUDECĂREI PROCESULUI LA PRIMA INSTANȚĂ. — DACA CONSTITUE O CERERE NOUĂ — ART. 227 PROC. CIVILĂ.

1° Când într'o vânzare prin licitație publică pentru esire din indiviziune, adjudecatarul este străin, licitația este considerată ca o vânzare propriu zisă, guvernată de regulile acesteia, astfel că adjudecatarul prin efectele adjudecării devine proprietar al imobilului scos în vânzare din momentul adjudecării față de coproprietarii în indiviziune, față cu cei de al treilea însă dreptul adjudecatarului nu devine opozabil acestora de cât prin transcripție, conform principiilor generale relative la mutațiunea lucrurilor nemiscătoare. Prin urmare, toate înstrăinările ce s'ar fi consimțit de către copărtașii proprietari ai imobilului scos în vânzare și s'ar fi transcris ante-

rior transcrierii operată de adjudecatar, îi sunt opozabile acestuia.

2° Dispozițiunile art. 567 din procedura civilă, potrivit cărora ordonanța de adjudecare are efect retroactiv în privința transmisibilității dreptului de proprietate asupra adjudecatarului din chiar momentul depunerii prețului, nu se aplică la adjudecările efectuate prin licitație pentru eșire din indiviziune, de oarece legiuitorul prin art. 696 din procedura civilă dispune că în această materie se va urma conform regulilor pentru vânzările bunurilor nemișcătoare ale minorilor în care nu fi figurează și regula prevăzută de art. 567 din procedura civilă.

3° Potrivit dispozițiilor art. 327 din procedura civilă, putându-se cere în apel dobânzi, venituri de ori ce fel și ori ce alte despăgubiri întâmplare în urma judecății dela prima instanță, urmează că arenzile semestrelor exigibile în urma judecărei dela prima instanță pot fi cerute în apel fără a constitui o cerere nouă.

No. 18. — S'au prezentat apelantul : Constantin G. Lăzărescu, asistat de d-nii avocați V. Miclescu, N. Titulescu și Al. Constantinescu ; Maior G. I. Cantacuzino prin d-l avocat S. Rosental ; M. Römniceanu, tutorele minorilor defunctului I. G. Cantacuzino, prin d-l avocat C. Krupenski ; Elisabeta I. Manu și soțul său I. G. Manu prin d-nul avocat V. Miclescu ; Șerban I. Cantacuzino și interzisa Maria Ella I. Cantacuzino tot prin d-l avocat Miclescu.

Fotoliul ministerului public ocupat de d-l procuror G. Drăghici.

Curtea,

Asupra apelurilor făcute de o parte de Constantin G. Lăzărescu și de alta de moștenitorii defunctului I. G. Cantacuzino : Maior G. Cantacuzino, Ion G. Cantacuzino, asistat de consiliul său judiciar Maior G. Cantacuzino, M. M. Romniceanu, tutorele minorilor defunctului I. G. Cantacuzino, Elisabeta I. Manu, cu consimțământul soțului său I. G. Manu, Șerban I. Cantacuzino și Maria Ella Cantacuzino prin administratorul său provizoriu I. Manu, contra sentinței No. 502 din 1911 a tribunalului Vlașca :

Având în vedere că, prin acțiunea introductivă de instanță, C. G. Lăzărescu a chemat în judecată pe Ion

G. Cantacuzino spre a i se recunoaște față de el dreptul de coproprietate pe 2/9 părți din moșia Frățești și a fi obligat acesta—reprezentant azi prin moștenitorii săi sus menționați— a-i plăti, pe de o parte, suma de 124.440 lei, reprezentând 7/9 din suma de 160.000 lei cheltuită de el cu construcții și reparații la zisa moșie și, pe de alta, suma de 15.555 lei, porțiunea din arenda cuvenită părții sale de 2/9, sumă pe care a fost nevoit să o depună pe comptul și la dispoziția lui Ion G. Cantacuzino, pentru a evita rezilierea contractului de arendare al acelei moșii ce avea ; iar I. G. Cantacuzino a chemat în garanție pe Ion L. Caragiale, Octav G. Leca și Căpitan Petre Poenaru spre a-l apăra de această acțiune și, în cas de nu ar isbuti, să fie obligați a-i plăti daune-interese egale cu suma la care ar fi condamnat el, precum și suma de 400.000 lei, sumă ce reprezintă deosebirea de valoare în mai mult a porțiunii în devălmășie pe care sus numiții au vândut-o lui C. G. Lăzărescu ;

Având în vedere că tribunalul, prin sentința atacată cu apel, a respins ca nesusținută acțiunea lui C. G. Lăzărescu și, în ce privește chemarea în garanție, a considerat-o ca fără interes și nu s'a mai ocupat de ea ;

Având în vedere că, făcându-se apel, atât de reclamantul dela prima instanță C. G. Lăzărescu, cât și de moștenitorii lui I. G. Cantacuzino, apeluri care s'au conexas prin jurnalul No. 97 din 1912, cată a se examina, avându-se în vedere concluziile părților și ale d-lui procuror, fundamentul fiecăruia.

În ce privește apelul lui C. G. Lăzărescu :

Având în vedere că acesta, în susținerea apelului și acțiunii făcute la prima instanță, de a i se recunoaște în prima linie un drept de coproprietate pe 2/9 părți din moșia Frățești, adjudecată asupra lui I. G. Cantacuzino, a invocat actele de cumpărare a acelei părți dela proprietarii indiviși Căpitan P. Poenaru, I. L. Caragiale și Octav Leca, acte autentificate de tribunalul Vlașca la No. 802 din 1907, 417 și 754 din 1908, și transcrise la No. 897 din 1907, 499 și 1191 din 1908, înaintea depunerii prețului de către adjudecatarul I. G. Cantacuzino, a dărei ordonanței de adjudecare și transcrierea ei, care a avut loc la 15 Septembrie 1909 ;

Având în vedere că moștenitorii lui I. G. Cantacuzino, adjudecatarul moșiei Frățești, susțin că deși C. G. Lăzărescu a cumpărat acele părți în 1907 și

1908 și și-a transcris actele anterior transcrierii ordonanței de adjudecare, acele acte de cumpărare nu i-au putut transmite proprietatea părților indivize ce i s'au vândut de I. Caragiale, Octav Leca și Căpitan P. Poenaru, de oarece vânzarea a avut loc posterior sentinței tribunalului Ilfov secția III No. 502 din 1903 de eșire din indiviziune, executată prin scoaterea moșiei Frățești în licitație, când se transformase dreptul autorilor lui dela o parte indiviză în moșie la porțiunea de preț corespunzătoare; că, ceva mai mult, chiar independent de efectele acelei hotărâri de eșire din indiviziune, încă C. Lăzărescu în baza actelor de cumpărare din 1907 și 1908 nu putea dobândi proprietatea părților indivize din imobil, — și transcriptia era inoperantă, — pentru că prin adjudecarea definitivă și anterioară, care a avut loc în 1904 asupra lui I. G. Cantacuzino, acesta a dobândit un adevărat drept real asupra imobilului, drept supus condițiunei suspensive a depunerii prețului, care s'a îndeplinit în 1909;

Având în vedere că din aceste susțineri și actele din dosar se constată :

Că, moștenitorii Momulo Cardini au cerut și obținut prin sentința No. 502 din 1903, a tribunalului Ilfov secția III, rămasă definitivă, eșirea din indiviziune; că, nefiind comod de împărțit averea imobiliară a acelei succesiuni și fiind scoasă în licitație publică pentru împărțeală moșia Frățești, care făcea parte din succesiune, s'a adjudecat la 16 Decembrie 1904 prin jurnalul No. 12555 din 1904 asupra lui I. G. Cantacuzino; că, nedepunându-se de acesta prețului de cât în 1909, când s'a și dat ordonanța definitivă transcrisă la No. 4498 din 15 Septembrie acel an, în intervalul dela adjudecare și până la depunerea prețului și transcrierea ordonanței de adjudecare, parte din moștenitorii Momulo Cardini, cari ceruseră eșirea din indiviziune și scoaterea moșiei Frățești în licitație, vând părțile lor indivize din moșie lui C. Lăzărescu în proporțiile următoare: Căpitan P. Poenaru 1/24, I. L. Caragiale 1/6 și Octav Leca 1/72, prin actele autentificate de tribunalul Vlașca la No. 802 din 1907, 417 și 754 din 1908 și transcrise la No. 877 din 1907, 499 și 1191 din 1908, anterioare ordonanței definitive de adjudecare obținută de I. G. Cantacuzino și a transcrierii ei din 15 Septembrie 1909;

Având în vedere că, constatându-se că C. Lăză-

rescu a cumpărat părți indivize dintr'un imobil scos în licitație pentru eșire din indiviziune — după adjudecare și înaintea depunerii prețului, emiterii ordonanței definitive de adjudecare și transcrierii ei, — chestiunea de drept ce se pune și trebuie a fi examinată este: ce valoare juridică au în asemenea împrejurări aceste cumpărări în raport cu adjudecarea anterioară și cu ordonanța definitivă dată și transcrisă ulterior?

Având în vedere că, în cazul de față, este vorba de o licitație pentru ieșire din indiviziune care, întrucât adjudecatorul este strein, este socotită ca o vânzare propriu zisă, făcută numai sub privigherea justiției și cu formalitățile de publicitate;

Considerând că licitațiunea în asemenea împrejurări fiind o adevărată vânzare, guvernată de regulile acesteia, adjudecatorul prin efectele adjudecării, — care conține acordul voințelor asupra obiectului și al prețului — devine proprietar al imobilului scos în vânzare din momentul adjudecării;

Considerând că, deși adjudecatorul devine proprietar din ziua adjudecării, aceasta însă, ca în ori ce vânzare, numai în raport cu coproprietarii indivizi ai imobilului scos în vânzare, nu însă și în raport cu cei de al treilea, în privința cărora dreptul lui dobândit prin adjudecare nu devine opozabil de cât prin transcriptie, conform principiilor generale relative la mutațiunea bunurilor nemișcătoare, întrucât legea în această materie nu a prevăzut o altă normă de urmat și nici cel puțin o indisponibilitate ca la urmărirea silite;

Considerând că adjudecatorul neputând opune dreptul de proprietate dobândit celor de al treilea de cât din momentul transcrierii, toate instreînările ce s'ar fi consimțit de către co-părtașii proprietari ai imobilului scos în vânzare și s'ar fi transcris anterior acelei epoci sunt valabile și opozabile lui;

Considerând că înstrăinările făcute în asemenea condițiuni fiind opozabile adjudecatorului, urmează a decide în acelaș mod și în speță, în privința instreînărilor obținute de C. Lăzărescu de la copărtașii Căpitan P. Poenaru, I. Caragiale și Octav Leca, întrucât ele au fost făcute și transcrise în 1907 și 1908, anterior transcrierii ordonanței de adjudecare a moșiei Frățești pe numele lui I. G. Cantacuzino, care a avut loc la 15 Septembrie 1909, și nu s'a susținut că s'ar fi obținut prin fraudă;

Considerând că acele înstrăinări — și care coprinde 2/9 părți indivize din moșie — fiind opozabile adjudecatarului I. Cantacuzino, reprezentat azi prin moștenitorii săi, este loc a se admite concluziile cumpărătorului C. G. Lăzărescu și a-i recunoaște, astfel precum a cerut prin acțiune, dreptul de coproprietate în acea moșie pe cele 2/9 părți indivize cumpărate;

Având în vedere că moștenitorii I. G. Cantacuzino au susținut, că adjudecatarul, deși nu devine proprietar al imobilului, potrivit art. 567 pr. civ., de cât din momentul depunerii prețului, fiind până atunci proprietar sub condiție suspensivă, el are însă și înaintea acestei depuneri — și din momentul adjudecării — un adevărat drept real asupra imobilului, cum se vede din dispozițiile art. 544—557 pr. civ., drept care împiedică pe proprietarii expropriați a mai putea dispune de imobilul lor și face ca orice înstreinare consimțită ulterior să nu'i mai fie opozabilă;

Considerând că, fiind stabilit, cum s'a arătat mai sus, că adjudecatarul în materie de licitație pentru eșire din indiviziune, ca și cumpărătorul în materie de vânzare, dobândește un drept de proprietate asupra imobilului din chiar momentul adjudecării față de cei ce l'au scos în vânzare, și din momentul transcripției față de terți, drept nesupus nici unei condițiuni, susținerea moștenitorilor I. G. Cantacuzino nu are nici un fundament juridic, mai cu seamă că art. 567 pr. civ. invocat de ei, nu'și are aplicația în această materie și nu numai atât, legea nici nu a prevăzut vre-o dispoziție care să împiedice pe proprietarii cari au cerut licitațiunea să mai dispue de bunul lor;

Că, art. 567 pr. civ. nu se aplică la adjudecările date într-o licitație pentru eșire din indiviziune, rezultă din aceia că legiuitorul prin art. 696 din aceiași procedură dispune a se urmări în această materie conform regulilor pentru vânzările bunurilor nemiscătoare ale minorilor, în care nu figurează și cea prevăzută de art. 567, pentru că art. 689 nu enumără și pe acesta;

Având în vedere că apelanții, moștenitorii lui I. G. Cantacuzino, au mai susținut că proprietarii indivizi Căpitan P. Poenaru, I. Caragiale și Octav Leca, când au vândut în 1907 și 1908 părțile lor din moșia

Frățești, nu mai aveau dreptul la acestea ci la prețul corespunzător; că intervenind la 1903 hotărârea de eșire din indiviziune, rămasă definitivă și executată prin scoaterea în licitație publică a acelei moșii, dreptul lor la proprietate a fost transformat într-un drept de creanță la preț; că acesta fiind dreptul proprietarilor indivizi, ei nu au putut în 1907 și 1908 să transmită decât ce aveau;

Având în vedere că prin hotărârea No. 502 din 1903 s'a dispus eșirea din indiviziune dintre moștenitorii Momulo Cardini și în executarea ei s'a scos în licitație și moșia Frățești, care s'a adjudecat asupra lui I. G. Cantacuzino;

Considerând că prin această hotărâre dispunându-se astfel, nu s'a ridicat prin aceasta dreptul de proprietate al moștenitorilor copărtași cari rămân liberi, sub sancțiunea daunelor-interese, a face ori-ce înstreinări a drepturilor lor;

Că, prin hotărârea de eșire din indiviziune, executată prin scoaterea în licitație a bunului de împărțit, nu se ridică dreptul de proprietate al moștenitorilor copărtași, în tot intervalul ce urmează până la adjudecare și transcrierea ordonanței, se vede lămurit din acea că nu s'a prevăzut în lege, după cum s'a arătat, nici o dispoziție în acest sens și nu numai atât, nici nu s'a făcut cel puțin comun art. 514 de la urmărirea silită, care prevede indisponibilitatea imobilului;

Că, a admite contrariul și anume, că după darea hotărârei de eșire din indiviziune și scoaterea imobilului în licitație, moștenitorii copărtași ar înceta de a mai fi proprietari, dobândind în schimb un drept la preț. ar fi a se presupune că în tot timpul până ce adjudecatarul își transcrie dreptul său, proprietatea imobilului scos în vânzare ar rămâne față de cei de al treilea fără stăpân, ceea-ce este inadmisibil în drept;

Considerând că, prin acea hotărâre, netransformându-se dreptul de proprietate și neaducându-i-se nici o știrbire, nu se poate pretinde că în urma ei moștenitorii copărtași Căpitan P. Poenaru, I. Caragiale, și Octav Leca, nu ar fi putut transmite și C. G. Lăzărescu nu ar fi putut dobândi de cât un drept la preț și nu la părțile indivize;

Că, dar, nici această obiecțiune nu este fundată și așa fiind, urmează a se admite punctul de apel al lui C. G. Lăzărescu cu privire la recunoașterea lui

ca coproprietar pe 2/9 părți din moșia Frățești, cum s'a arătat mai sus;

Având în vedere că fiind stabilit, cum s'a arătat, că C. G. Lăzărescu are dreptul, în baza actelor de cumpărare specificate mai sus, la 2/9 părți din moșia Frățești adjudecată asupra lui I. G. Cantacuzino și că este loc a i se recunoaște dreptul de coproprietate în zisa moșie în acea proporție, rămâne a examina celelalte puncte formulate prin acțiune și anume: acela relativ la suma de 124.440 lei pentru construcțiuni și reparații și acela relativ la suma de 15.555 lei, care a fost amplificat prin concluziunile puse la Curte;

Având în vedere, în ce privește suma de 124.440 lei reprezentând 7/9 părți din suma de 160.000 lei cheltuită cu construcții și reparații, că apelantul C. G. Lăzărescu își fundează dreptul pe faptul că acele lucrări le-a făcut ca coproprietar și au profitat întregii moșiei;

Având în vedere că C. Lăzărescu a luat moșia Frățești în arendă în 1903, pe period de 5 ani, dela 1908—1913 și cu clauza: «că orice construcțiuni, ecarete sau alte îmbunătățiri făcute pe moșie rămân moșiei fără drept pentru arendaș la vre o despăgubire»;

Considerând că numitul luând acea moșie cu o asemenea clauză și făcând în timpul contractului construcțiile și reparațiile ce se prelinde, el nu poate azi să ridice nici o pretențiune de despăgubire din cauza lor;

Că, deși în momentul facerii acelor lucrări devenise și coproprietar pe 2/9 părți din moșie, aceea nu schimbă soluția, întru cât nu a dovedit cu nimic că le făcea în calitate de coproprietar și nu de arendaș cum se prevedea prin contractul de arendare;

Că, dar, față de cele expuse, pretențiile lui C. Lăzărescu la suma de 124.440 lei, care reprezintă 7/9 părți din suma de 160.000 lei, nu sunt fondate și cată a fi respinse, rămânând în privința lucrărilor făcute să profite de ele în măsura dreptului de coproprietate de 2/9 părți ce i s'a recunoscut;

Având în vedere, în ce privește suma de 15.555 lei pe care o reclamă prin acțiune că apelantul își întemeiază dreptul pe faptul că a plătit-o fără drept lui I. G. Cantacuzino, de oarece reprezintă arenda

celor 2/9 părți indivize din moșia Frățești, proprietate a lui, pe semestru Septembrie 1909;

Considerând că fiind recunoscut lui C. G. Lăzărescu dreptul de coproprietate pe 2/9 părți indivize din acea moșie dela 1907—1908, când a cumpărat acele părți, urmează a i se recunoaște pe cale de consecință și dreptul la suma de 15.555 lei, care reprezintă arenda acelor părți pe semestrul Septembrie 1909, când era el proprietar și a fost silit să o plătească fără drept lui I. G. Cantacuzino;

Având în vedere că apelantul C. G. Lăzărescu pe lângă suma de 15.555 lei prevăzută în acțiune, prin concluziunile puse la Curte a mai cerut a i se restituie de către moștenitorii lui I. G. Cantacuzino și arenda celorlalte 6 semestre următoare, pe care le-a plătit fără drept lui I. G. Cantacuzino;

Având în vedere că, conform art. 327 din procedura civilă, se pot cere în apel, dobânzi, venituri de orice fel și orice alte despăgubiri întâmplare după judecata dela prima instanță sau din cauza judecăței în apel;

Considerând că arenda celorlalte semestre ce se reclamă fiind plătită de către el—ceace nu s'a contestat—după judecata dela prima instanță, se poate cere în apel, neconstituind o cerere nouă;

Considerând că cererea cu privire la arenda acestor șase semestre fiind admisibilă în principiu, ea este și fondată pe acelaș temei juridic ca și pentru suma de 15.555 lei;

Considerând că C. Lăzărescu având dreptul la arenda de 15.555 lei pe semestrul Septembrie 1909 și la arenda celorlalte 6 semestre de câte 15.555 lei fiecare, urmează a i se admite apelul și cu privire la acest punct și a fi obligați moștenitorii I. G. Cantacuzino a-i restituie toate acele sume care fac 108.885 lei.

În ce privește apelul făcut de moștenitorii I. Cantacuzino:

Având în vedere că prin acest apel se tinde ca cei chemați în garanție și anume: Căpitan P. Poenaru, I. L. Caragiale și Octav Leca să fie condamnați către ei în caz când s'ar admite ceva din pretențiunile lui C. G. Lăzărescu, a le plăti daune-interese egale cu suma la care ar fi condamnați ei, precum și suma de 400.000 lei ce reprezintă deosebirea de valoare în mai mult a porțiunii în devăl-

mășie, pe care sus numiții au vândut'o lui C. G. Lăzărescu ;

Având în vedere că admitându-se pretențiunile lui C. G. Lăzărescu, de a i se recunoaște dreptul de coproprietate pe 2/9 părți din moșia Frățești față de moștenitorii lui I. G. Cantacuzino, aceștia au dreptul a chema în garanție pe cei trei copărtași citați mai sus, cari au scos imobilul în vânzare pentru esșirea din indiviziune, și cari au mai vândut părțile lor indivize lui C. G. Lăzărescu ;

Considerând că condamnațiunea moștenitorilor I. G. Cantacuzino având ca obiect reducerea dreptului de proprietate al lor, în moșia Frățești la 7/9 părți, ceiace chemații în garanție ar trebui în prima linie să plătească este prețul celor 2/9 părți cuvenite lui C. G. Lăzărescu în valoare de 577.800 lei ;

Considerând că acest preț fiind depus la Casa de depuneri încă din 1909 de către adjudecatarul I. G. Cantacuzino, chemații în garanție nu mai au obligația de a'l plăti, rămânând moștenitorilor I. G. Cantacuzino dreptul de a'l ridică dela Casa de depuneri ;

Considerând că, dacă chemați în garanție nu mai sunt ținuți, pentru motivul arătat, de a plăti prețul celor 2/9 părți de care este evins adjudecatarul, ei însă trebuie să răspundă către acesta și moștenitorii lui de daune, de oare-ce din culpa lor, cari au vândut după adjudecare părțile lor, s'a produs acea evicțiune ;

Considerând că, Curtea, apreciind asupra acestor daune, ținând socoteala de întinderea părților vândute de fie-care din cei trei copartași, îi obligă : pe Căpitan Petre Poenaru la 16,000 lei ; Octav Leca la 5000 lei și I. L. Caragiale la 60.000 lei ;

Considerând că pretențiunile moștenitorilor I. G. Cantacuzino față de chemații în garanție fiind întemeiate în modul arătat, urmează a li se admite apelul în acel sens ;

Având în vedere și cererile de cheitueli de judecată făcute de C. G. Lăzărescu și moștenitorii I. G. Cantacuzino, pe care găsiindu-le justificate le admite și apreciind asupra quantumului îl fixează la 200 lei, obligând la această sumă pe moștenitorii I. G. Cantacuzino către C. G. Lăzărescu și pe chemații în garanție față de moștenitorii I. G. Cantacuzino ;

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier St. Mladoveanu, admite atât apelul făcut de Constantin G. Lăzărescu, cât și apelul făcut de moștenitorii defunctului I. G. Cantacuzino, etc.

Semnați : Oscar N. Nicolescu, V. Antinescu, St. Mladoveanu, Em. Miclescu, Ef. Antonescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA IV

Audiența dela 26 Februarie 1913

Președința d-lui Al. Iuca, președinte

Epitropia Bisericei Malcași (Tesalia) cu Zoe D. Frangulea

PERSOANE MORALE — CREAREA LOR. — PUTEREA LEGIUITOARE. — CAPACITATEA JURIDICĂ. — CONFERIREA EI.

PERSOANE MORALE STRĂINE. — EXISTENȚA LOR. — RECUNOȘTEREA PUTERII LEGIUITOARE.

PERSOANE MORALE STRĂINE. — EXERCITIUL DREPTURILOR. — STRĂINII. — ART. 11 CODUL CIVIL.

PERSOANE MORALE STRĂINE. — DACA RECUNOȘTEREA LOR FACUTĂ DE PARTEA PROTIVNICĂ LE PUATE DA CAPACITATEA JURIDICĂ. EXCEPȚIUNI PEREMTORII DE FOND. — LIPSĂ DE CALITATE. — INVOCAREA EI ÎN CURSUL JUDECĂREI FONDULUI.

1° Spre deosebire de persoanele fizice a căror ființă juridică începe odată cu nașterea lor, persoanele morale nu pot căpăta existență juridică de cât dela puterea legiuitoare singură în drept a crea asemenea personalități.

2° Din moment ce persoanele morale române au nevoie de o lege pentru a putea avea o existență juridică, cu atât mai mult această formalitate este esențială unei persoane morale străine, de carece numai puterea legiuitoare este în măsură a examina dacă o asemenea persoană poate să existe și să se bucure de drepturi în țara noastră.

3° Deși prin art. 11 din codul civil se recunoaște străinilor dreptul de a se bucura în România de aceleași drepturi civile de cari se bucură și românii, totuși aceste dispozițiuni nu pot fi aplicabile și persoanelor morale a căror existență interesând în primul rând Statul și ordinea publică, ele nu pot fi create de cât de puterea legiuitoare.

4° În legislațiunea noastră, crearea persoanelor morale fiind de atributul suveran al puterii legiuitoare, simpla recunoaștere făcută de un particular — chiar dacă este singurul interesat la existența unei persoane morale străine — nu poate să confere acelei persoane ființă juridică și capacitatea de a avea exercitiul drepturilor înaintea instanțelor judecătorești.

5° Mijloacele de apărare relative la lipsa de calitate a unei părți din proces, constituind o

apărare peremptorie de fond, poate fi propusă în orice stare a procesului iar nu numai înainte de orice apărare asupra fondului.

No 171. - Respinsă ca nefundată acțiunea intentată de către Epitropia Bisericei Malcași cu petiția înregistrată la No. 7680 din 1912 contra d-nei Zoe Frangulea.

S-au ascultat d-nii avocații C. G. Cristescu pentru reclamantă și Vladimir Athanasovici pentru pârâtă.

Tribunalul,

Asupra acțiunii de față intentată cu petițiunea înregistrată la No. 7680 din 1912 de către Epitropia Bisericei din comuna Malcași (Tesalia) în contra d-nei Zoe D. Frangulea și prin care cere ca pârâta să fie condamnată a i plăti o sumă anuală de 2000 lei în virtutea unui legat prevăzut în testamentul defunctului Dimitrie Frangulea, cum și la plata sumei de 26.000 lei care reprezintă ratele acestui legat de 2000 lei anual, de la încetarea din viață a lui Dimitrie Frangulea până la data intentării acestei acțiuni;

Având în vedere actele din dosar, susținerile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că reclamanta, în dovedirea acțiunii sale, prezintă testamentul defunctului Dim. Frangulea autentificat de tribunalul notariat Ilfov la No. 2324 din 1896 din care se constată existența legatului cerut prin acțiune, cum și jurnalul tribunalului Ilfov secția I cu No. 6926 din 9 Septembrie 1899 din care rezultă că pârâta a fost pusă în posesiunea averii rămasă pe urma numitului defunct, în calitate de legatară universală;

Având în vedere că pârâta se opune la acțiunea de față invocând în primul rând ca mijloc de apărare faptul că Epitropia reclamantă ne fiind o persoană morală recunoscută de puterea noastră legiuitoare și neavând autorizațiunea cerută de art. 811 cod. civil, nu are calitatea de a sta înaintea instanțelor judecătorești din România;

Având în vedere că acest mijloc de apărare este combătut de reclamantă pe următoarele trei considerațiuni:

1) Epitropia nu are nevoie de autorizația cerută de art. 811 cod. civil, de oare-ce această autorizare nu este necesară pentru persoanele morale străine cari n'au nevoie de a funcționa în țară ci numai de a exista; 2) chiar dacă din punct de vedere legal Epi-

tropia nu ar avea existență juridică în țara noastră, pârâta nu i mai poate opune astă-zi lipsa de calitate, întru-cât prin scrisoarea din 25 Octombrie 1899 adresată ministrului plenipotențiar al Greciei, i-a recunoscut calitatea și dreptul de a cere plata legatului prevăzut în acțiune; și 3) mijlocul de apărare ridicat de pârâtă este tardiv întrucât trebuia propus în *limine litis*;

Considerând că chestiunea de drept dedusă judecăței acestui tribunal prin procesul născut din acțiunea de față, este aceea de a se ști dacă persoanele morale străine au existența juridică și capacitatea de a sta în judecată înaintea instanțelor noastre judecătorești fără a fi recunoscute de puterea legiuitoare;

Considerând că, spre deosebire de persoanele fizice a căror ființă juridică începe odată cu nașterea lor, persoanele morale, fie că s'ar admite teoria clasică a ficțiunii legale, fie că s'ar admite teoriile moderne cari privesc persoanele morale ca *colectivități reale* sau ca *bunuri colective*, nu pot căpăta existență juridică decât de la puterea legiuitoare, singură în drept a crea asemenea persoane;

Considerând că, dacă persoanele morale române au nevoie de o lege pentru a putea avea o existență juridică, cu atât mai mult această formalitate este esențială unei persoane morale străine, de oare-ce numai puterea legiuitoare este în măsură a examina dacă o asemenea persoană poate să existe și să se bucure de drepturi în țara noastră;

Considerând că, dacă prin art. 11 din codul civil se recunoaște străinilor dreptul de a se bucura în România de aceleași drepturi civile de cari se bucură și Românii, aceste dispozițiuni însă nu pot fi aplicate și persoanelor morale a căror existență interesând în primul rând statul și ordinea publică, ele nu pot fi create decât de puterea legiuitoare;

Că ast-fel fiind, și întru cât în speță nu se constată că reclamanta Epitropia bisericei Malcași nu are o personalitate juridică recunoscută în România, nu poate avea calitatea de a sta în instanță înaintea tribunalelor române;

Având în vedere că reclamanta Epitropie, obiectează în al doilea rând că chiar dacă nu ar avea existență legală, d-na Frangulea nu i mai poate opune lipsa de calitate, întru cât prin scrisoarea din 25

Octombrie 1899 adresată ministrului plenipotențiar al Greciei i-a recunoscut existența și prin această implicit și calitatea de a sta în judecată;

Considerând că crearea persoanelor morale în legislațiunea noastră fiind de atributul suveran al puterii legiuitoare, simpla recunoaștere făcută de un particular — chiar dacă este singurul interesat la existența unei persoane morale străine — nu poate să confere acelei persoane ființa juridică și capacitatea de a avea exercițiul drepturilor înaintea instanțelor judecătorești;

Având în vedere că, în fine, Epitropia reclamantă cere înlăturarea mijlocului de apărare invocat de pârâtă, susținând că acest mijloc este tardiv întrucât trebuia propus *in limine litis*;

Considerând că, în speță, mijlocul de apărare ridicat de pârâta d-na Zoe D. Frangulea fiind relativ la lipsa de calitate a reclamantei, constituie o apărare peremptorie de fond, care poate fi propusă în orice stare a procesului iar nu numai înainte de orice apărare asupra fondului;

Că ast-fel fiind și față cu cele mai sus arătate, reclamanta Epitropia bisericeii Malcași neavând calitatea de a sta înaintea instanțelor judecătorești din România, acțiunea de față urmează a fi respinsă;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată pe care tribunalul apreciind le fixează la suma de 200 lei:

Pentru aceste motive, redactate de d-l magistrat stagiar V. Rădulescu, respinge.

Semnați: Al. Iuca. C. C. Bossie

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CASAȚIA FRANCEZĂ

Audiența dela 17 Iulie 1913

UZUFRUCT. — ÎMBUNĂTĂȚIRI. — CONSTRUCȚIUNI. — RECONȘTRUCȚIUNI. — VII. — FILOXERĂ. — RECONȘTITUIRE. — ART. 539 ȘI 546 CODUL CIVIL.

Construcțiunile noi și reconștrucțiunile făcute de uzufructuar constituie îmbunătățiri pentru care uzufructuarul nu poate, după art. 539 § 2 cod. civil, să reclame, la încetarea uzufructului, nici o despăgubire.

Dar reconstituirea unei vii băntuită de filoxe.ă constituie nu o îmbunătățire în sensul art. 539 § 2, ci o reparațiune mare, prevăzută de art. 546 cod. civil, pentru care uzufructuarul este în drept de a reclamă valoarea plus-volutei la încetarea uzufructului.

(*Pand. pér.* 1913. 1. 92).

Observațiune. — După părerea generalmente admisă de jurisprudența franceză, construcțiunile noi intră în categoria îmbunătățirilor pentru care uzufructuarul, după art. 539 § 2 cod. civil, nu are drept la nici o despăgubire. (V. Cass. franc. 4 nov. 1885. S. 1886.

1. 113; P. 1886. 1. 252; C. Montpellier. 21 fevr. 1907. S. și P. 1907. 2. 138; Aubry et Rau, ed. 5-a, t. 2, p. 399; Planiol, ed. 5-a, t. 1, No. 2870. *Contra*, D. Alexandresco, t. II pag. 404, nota 2). Chestia este mai delicată în ce privește reconștrucțiunile, căci sunt cazuri când reconștrucțiunea nu aduce nimic nouă construcțiunilor care fac obiectul uzufructului, precum este atunci când uzufructuarul se mărginește să reabilităască, așa cum erau mai înainte, clădirile care cădeau din cauza vechimei sau care au fost distruse de un incendiu, și în asemenea caz s'ar putea susține că nu este îmbunătățire, ci reparație mare care dă loc, după jurisprudență, la despăgubire. Totuși deciziile au asimilat totdeauna reconștrucțiunea cu construcțiunile nouă, fie pentru a admite dreptul la despăgubire, conform părerii care recunoaște acest drept uzufructuarului care a făcut construcțiunile nouă (V. pentru cazul de reconștrucție în urma unui incendiu, C. Colmar, 13 janv. 1831, S. 1831. 2. 160), fie, din contra, pentru a decide că reconștrucțiunea, ca și construcțiunea nouă, este o îmbunătățire pentru care uzufructuarul nu poate prezenta nici o despăgubire. (V. pentru cazul substituiri unor construcții nouă altora neîndestulătoare pentru uzul la care erau destinate, C. Colmar, 18 mars 1853, S. 1854. 2. 624.—P. 1854. 1. 530; iar pentru cazul reconștrucției unui imobil distrus de un incendiu, C. Besançon, 5 avril 1887, S. 1889. 2. 62.—P. 1889. 1. 347).

Deși chestia e discutată, se admite însă în general că uzufructuarul care după art. 645, nu este obligat de cât la reparațiunile de întreținere, are dreptul la despăgubire, dacă a făcut reparații mari și această indemnizare nu poate fi de cât plus-valuta dată imobilului, iar nu cum s'a susținut, plata integrală a lucrului și a materialelor. (V. Planiol, I, No. 2869; C. Buc. I, 28 Martie 1883, *Dreptul* No. 44 din 1883; C. Craiova, II, 17 Mai 1891, *Dreptul* No. 44 din 1891; t. Ilfov II, 6 Mai 1886, *Dreptul* No. 52 din 1886).

Hotărârea Casației franceze, publicată mai sus în sinteză, decide asupra punctului dacă reconstituirea făcută de uzufructuar a unei vii băntuită de filoxeră poate fi considerată ca o reparație mare. Pentru a-i tăgădui acest caracter se zice că plantațiile sunt în general considerate ca îmbunătățiri (V. Aubry et Rau, t. 2, p. 737, § 235; Laurent, t. 6, No. 491; Planiol, t. 1, No. 563; D. Alexandresco, t. 2. p. 533 nota 2). Dar se răspunde că, dacă plantațiile nouă sunt o îmbunătățire, nu poate fi tot astfel despre o plantație reconstituită după distrugerea ei. Îmbunătățirile constituind, după distincția în deobște admisă, cheltueli utile, pe când reparațiile cele mari sunt cheltueli necesare. (V. asupra acestei deosebiri, Planiol, t. I, No. 2869), reconstituirea unei vii filoxerate, care are de obiect de a pune în valoare terenuri pe care filoxera le-a făcut neproductive, nu este numai o cheltuială utilă, ci o cheltuială necesară, și prin urmare, poate fi considerată ca o reparație mare. Curtea de casație franceză s'a pronunțat deja în acest sens, hotărând că reconstituirea unei vii, care dă venituri însemnate, și care a fost ruinată de filoxeră, constituie în sensul art. 1558 (art. 1253 rom.) C. civ. o reparațiune mare putând să justifice autorizarea unui împrumut ipotecar asupra fondului total. (V. Cas. fr. 23 nov. 1898. S. și P. 1899. 1. 93; *Pand. pér.* 1899. 1. 104).

S. R.